

El bullying i la intervenció educativa

BEGOÑA PIQUÉ SIMÓN
DEPARTAMENT DE DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ EDUCATIVA

Gener 2017

El bullying i la intervenció educativa.

PROFESSORA: BEGOÑA PIQUÉ

ASSIGNATURA: DIDÀCTICA GENERAL I ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

CURS ACADÈMIC: 2006 – 2007

GRUP: M2. MESTRE EDUCACIÓ PRIMÀRIA

ESTUDIANTS: Erica Arias, Patricia Gil, Noemí Tudela, Elisa Núñez, Noelia Palacios, Estela Rossi, Ana Sanz, Jessica Valcarce, Xènia Andrade, Georgina Mayola, Gemma Santiuste, Cristina Serradell, Núria Collell, Ingrid Vilalta, Noemí Dávila, Miriam Estevez, Erica Rodríguez i Arancha Rueda, Marga Alonso, Marion Acuña, Elizabeth Carmona, Marta Maya y Bianca Tomasini, Mireia Martín, Mònica Biel i Maria Prats, Nora Sagristà, Olga Torres, Paola Parra, Sergio Martínez, Sonia Sánchez, Carlos Marín, Carlos Berbel i Ester Cintas, Rosabel Campillejo, Laura Fernández, Anna Grabalosa, Foix Ortiz i Ester Romero, Sandra Oriente i Marta Comas, Aroa Rodríguez, Ingrid Saurenhuis i Araceli Trullenque, Clara Bibiloni, Amaia Bordas, Cristina Garcia, Irene Pous, Cristina Sanchís, Cristina Senmartí, Carmen Molero, Pablo Navarro, Aida Pérez, Laura Rabassa, Maria Carbó, Ana Escoruela, Dani López i Cristina Soro, Mercè Bagan, Clara Gràcia, Gisela Rodríguez i Adriana Valls, Noemí Calenzo, Diana Fernández, Judit García, Miriam Morales.

Aquesta publicació compta amb la següent llicència de Creative Commons:

El bullying i la intervenció educativa, esta subjecta a una llicència de Reconeixement - NoComercial - SenseObra-Derivada

Per citar l'obra:

Piqué Simón, B. (2017). *El bullying i la intervenció educativa*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Dipòsit digital <http://hdl.handle.net/2445/109302>

ÍNDIX

I.	Presentació	4
II.	Xerrada: El bullying o maltrato entre iguales	5
III.	Raps del bullying	7
	1. Busquem del bullying una solució	7
	2. Rap del bullying	8
	3. Nosaltres mestres	9
	4. Un bon professor	10
	5. Despacito	11
	6. Rap sobre el bullying	13
	7. Bullying. Tomando el toro por las astas	14
	8. Estrategias contra el bullying	16
	9. El company del Pep	17
	10. Parlar clar	18
	11. Estratègies per combatre el bullying	20
	12. Nens i nenes del segle XXI	21
	13. Tú eres el responsable	23
	14. No a la violència	26
	15. Bullying en las aulas	27
	16. Colaboración, respeto, amor has de enseñar	29
	17. Stop bullying	30
	18. Observar, escuchar, intervenir y actuar	32
	19. Joan i Víctor	33
	20. Roles	34
	21. Una història real	36
	22. Un chico matón	37
	23. Una historia	38
IV.	Programa de radio Barcelona l'Hora L (Cadena SER)	39
V.	Audició de raps i Micro obert de Hip Hop: Dak el Dak and company	41
VI.	II Premi Nafent. GREC	44
VII.	Bibliografia	47

I. PRESENTACIÓ

La iniciativa d'aquest treball parteix d'una proposta docent d'educació superior a un grup d'estudiants de magisteri de l'especialitat d'educació primària, de la Facultat de Formació del Professorat de la Universitat de Barcelona, durant el curs 2006/2007, sobre el "bullying", en el context de l'assignatura Didàctica General i Atenció a la Diversitat, i en el marc institucional de la formació inicial del professorat.

Atès els objectius de l'assignatura¹ i l'interès dels estudiants per tractar el tema del bullying a l'escola, i compartir estratègies per a la intervenció educativa més adient, la iniciativa docent que es presenta va constar de diferents activitats d'aprenentatge i avaluació. Aquestes van ser: la realització d'una xerrada sobre el bullying per part d'un estudiant del grup; l'elaboració i presentació en forma de rap d'estratègies per a la intervenció educativa; la participació en un programa de radio (Hora L); una audició pública de raps amb la participació especial d'un grup de hip hop; i la participació al Premi Nafent (GREC). A continuació procedim a donar compte de totes elles.

¹ Objectius generals de l'assignatura Didàctica General i Atenció a la Diversitat (2006-07):

- Analitzar i situar-se respecte els diferents elements que intervenen en el procés d'ensenyament i aprenentatge, en el marc de la diversitat a l'escola: l'alumne/a, el mestre/a i els continguts curriculars.
- Seleccionar i adequar les estratègies i recursos didàctics en el procés d'ensenyament i aprenentatge, des de la perspectiva de l'atenció a la diversitat.
- Ésser receptius envers l'atenció als alumnes amb necessitats educatives especials i els suports que ofereix la comunitat educativa.
- Dur a terme la planificació i adequació del procés d'ensenyament i aprenentatge: les unitats de programació i les adaptacions curriculars
- Tenir una actitud participativa, col·laborativa i responsable en el treball en equip.

II. XERRADA: El bullying o maltrato entre iguales

En una sessió de classe del segon semestre del curs 2006-07, a l'assignatura Didàctica General i Atenció a la Diversitat, una de les estudiants del grup M2 (Educació Primària), va donar compte dels continguts del seu Treball de Recerca sobre el *Bullying* que va realitzar al Batxillerat. A continuació es presenta el guió utilitzat per a la xerrada, tot respectant la llengua original. Posteriorment es va obrir el debat i discussió a l'entorn de la intervenció educativa dels mestres, tant a l'aula com a l'escola.

1. INTRODUCCIÓN

2. COMPORTAMIENTOS ANTISOCIALES

- Tipos de comportamiento antisocial
- Posibles causas

3. MALTRATO ENTRE IGUALES (*bullying*)

- Definición y características
- La investigación sobre el *bullying*
- El *bullying* en España

4. LA AGRESIÓN

- Tipos de agresión
- Lugares donde se produce la agresión

5. LA VÍCTIMA

- El perfil psicológico de la víctima
- Rasgos característicos de la víctima
- Tipo de víctima
- Incidencia
- Las fases del acoso
- Consecuencias del acoso

6. EL AGRESOR

- El perfil psicológico del agresor
- Rasgos característicos del agresor
- Tipos de agresores
- Motivos por los que se realizan las agresiones
- El acosador escolar reincide de adulto
- Víctimas que se volvieron violentas

7. EL GRUPO

- Los compañeros
- El profesorado y los padres
- Las diferentes posiciones del grupo

8. LOS PADRES

- Cómo descubrir si su hijo/a es víctima del maltrato
- Cómo descubrir si su hijo es un agresor
- Cómo actuar en el caso de la víctima
- Cómo actuar en el caso del agresor
- Cosas que pueden hacer los padres para prevenir el maltrato

9. EL PROFESORADO

- Signos de alerta que presenta la víctima
- Cómo actuar en el caso de la víctima
- Cómo actuar en el caso del agresor
- Enseñar a convivir para evitar la violencia
- Cosas que se pueden hacer desde la escuela
- El profesor como víctima
- El programa antiviolencia

10. FUENTES DE INFORMACIÓN

- Bibliografía: RODRÍGUEZ, Nora (2005). *Guerra en las aulas*. Barcelona: Editorial Planeta.
- Páginas Web: <http://www.xtec.net/~jcollell/>

A la xerrada es va tractar el tema dels comportaments antisocials i les possibles causes, donant pas a definir el "bullying". Posteriorment es va procedir a la descripció del perfil psicològic de l'agressor i de la víctima. Per a finalitzar es van oferir propostes per a la intervenció educativa amb el grup de companys/es, la família i el professorat.

Aquesta xerrada va provocar un gran consciència entre els estudiants respecte al rol de l'agressor i la víctima. També es va oferir la possibilitat d'un debat obert respecte a les mesures d'atenció educativa i la seva efectivitat.

III. RAPS DEL BULLYING

Com a segona activitat, fruit de la xerrada i debat realitzat, es proposa l'activitat d'identificar i elaborar estratègies didàctiques per a la intervenció educativa enfront al bullying. Per a dur-la a terme s'ofereix un format obert respecte a la utilització d'altres llenguatges, en concret el llenguatge musical. Aquest pretén dues finalitats, d'una banda promoure la creativitat dels futurs mestres, i per l'altra, apropar l'educació superior a la realitat dels joves universitaris, propiciant així un aprenentatge més significatiu.

Tot seguit es dona compte de les produccions realitzades tot respectant l'ús del català i castellà per part dels estudiants. Algunes d'aquestes van ser enregistrades pels estudiants i s'adjunten a aquest document de treball en suport digital a part.

1. Busquem del bullying una solució

No a la violència, no a la violència,
Què passa a les aules amb tantes incidències?
Busquem del bullying una solució,
És l'essencial per una bona educació.

En estratègies i solucions cal pensar,
Perquè els alumnes en harmonia han d'estar.
Promoure valors de respecte i cooperació,
Fent en grup algun taller o simulació.

Els ulls oberts hem de tenir,
per saber si hem d'intervenir.
Professors som, i amb iniciativa hem d'actuar,
Fer tallers i activitats en grup pot ajudar.

No a la violència, no a la violència,
Què passa a les aules amb tantes incidències?
Busquem del bullying una solució,
És l'essencial per una bona educació.

Què podem aconsellar a l'alumne agredit?
Cal plantar-se per no sentir-se cohibit.
Noi, recorre a iguals deixant-ho tot explicat,
Per així trobar la solució d'immediat.

Oi que parlant tot es soluciona?,
Doncs amb tutories individuals segur que funciona.
Estratègies com aquestes proposem,
Per que tots algun dia utilitzarem.

No a la violència, no a la violència,
Què passa a les aules amb tantes incidències?
Busquem del bullying una solució,
És l'essencial per una bona educació.

[EA_PG_NT]

2. EL RAP DEL BULLYING

Juan de cuarto B
Estaba llorando
Y yo me acerqué
Para consolarlo

Día a día
Yo lo observaba
Y descubrí
Que lo marginaban

Acaba con el bullying
En la escuela
Para que los niños
No tengan secuelas

Yo decidí
Contárselo a la profesora
Y ella se puso
Manos a la obra

La profe organizó
Talleres de reflexiones
Actividades grupales
Y con los padres conversaciones

También recurrió
A los iguales
Y realizó
Tutorías individuales

Acaba con el bullying
En la escuela
Para que los niños
No tengan secuelas
(Bis)

3. Nosaltres mestres

Nosaltres com a mestres hem d'intentar
que tots els alumnes s'arribin a ajudar

Els hem d'ensenyar a ser bons companya,
amb tallers i xerrades que siguin exemplars

GUEROPA, que siguin exemplars, GUEROPA

Quan sorgeix un problema l'hem de parlar,
dins i fora l'aula podem actuar.

Tutories personals hem de realitzar,
buscant aquells alumnes que ens puguin ajudar.

GUEROPA, que ens puguin ajudar, GUEROPA

La influència dels pares és molt important.
Relacionant-nos amb ells tirarem endavant.

Per conèixer-los millor impartirem reunions,
debatrem i informarem amb el suport de fulletons.

GUEROPA, amb el suport de fulletons, GUEROPA

Amb l'assetjament hem d'acabar
per poder tots junts al pati jugar.

Per ser un bon mestre obre els ulls,
coneix als teus alumnes i arribaràs ben lluny.

GUEROPA, arribaràs ben lluny, GUEROPA

[XA_GM_GS_CS]

4. Un bon professor

Si un bon professor
és el que vols ser,
evitar el bullying
és el que has de fer.

Activitats grupals
has de fer servir,
si un bon companyerisme
vols aconseguir.

Els problemes apareixen
i tu els ha d'afrontar,
observa, parlen,
pel bullying evitar.

Obre els ulls,
estigues atent,
parla amb els alumnes
per si estan contents.

Si no és així
potencia la igualtat,
recorda als teus alumnes
que hi ha d'haver amistat.

[NC_IV]

5. Despacito

Despacito va aquel bully vacilando
Despacito va el chiquillo cavilando
Dibujando los reflejos de su vida
Con mil sueños que se pierden a escondidas

Y el muchacho llora penas y penumbras
Y se hunde por las risas que le alumbran
El matón es quien elige su destino
El de andar desorientado y muy perdido

¿Y porqué le está destrozando la vida?
¿Y porque el bully daña así?
Quizá no sepa lo que hace,
Quizá sea su forma de vivir

Yo si quieres hoy te explico lo que pasa,
Yo te enseño como puedes atajar
El problema del maltrato en las aulas,
Es algo que no debemos dejar

Despacito va aquel bully vacilando
Despacito va el chiquillo cavilando
Dibujando los reflejos de su vida
Con mil sueños que se pierden a escondidas

Las lecciones del docente no son simples,
Pues tiene que saber observar.
Lo más fácil y lo más accesible:
Conocer a los alumnos de verdad

Para ello debe seguirse al alumno
Entrevistas antes de que pase na'
Si sucede alguno de estos incidentes
Habla con los implicados ¡ya!

El trabajo en grupo es importante
Todos deben de aprender a convivir
Si se enseña dentro de la no violencia
Mil sonrisas se pueden salvar así.

Es más fácil aprender de compañeros
Son ejemplos más fáciles de seguir
Hacer simulaciones y teatro
Son técnicas que nos pueden servir

Los padres no deben quedar al margen
Informarles no les puede ir nada mal
Hablar y conocer a las familias
Quizá evite un problema de verdad

Despacito va aquel bully vacilando
Despacito va el chiquillo cavilando
Dibujando los reflejos de su vida
Con mil sueños que se pierden a escondidas

Y ahora te canto este rap
Pa' que sepas que sí tiene solución
No son cosas de niños nada más
El maltrato es una destrucción

Destruye aquel que sufre maltratado
Destruye al que daña sin respiro
Destruye a compañeras implicados
Destruye todo lo que ve en camino

Despacito va aquel bully vacilando
Despacito va el chiquillo cavilando
Dibujando los reflejos de su vida
Con mil sueños que se pierden a escondidas

[ND_ME_ER_AR]

6. Rap sobre el bullying

Dejarme ser vuestra voz,
Quiero ser vuestra compañera
Una más del grupo
No soy tan diferente
No os burléis de mí
No me apartéis de vuestro lado.

<<No maltratemos al compañero
Cuidemos las relaciones
Hablemos, dialoguemos
Escuchemos las diferentes opiniones
Abracemos los derechos
Como arma de convivencia.>>

Compi no me pegues,
Compi no me insultes,
Compi no me hagas más daño,
Compi soy igual que tu.

<<No maltratemos al compañero
Cuidemos las relaciones
Hablemos, dialoguemos
Escuchemos las diferentes opiniones
Abracemos los derechos
Como arma de convivencia.>>

Profe tengo miedo,
Profe me siento solo,
Profe me duele el cuerpo,
Profe mis compañeros de clase me rechazan
Y me maltratan.

<<No maltratemos al compañero
Cuidemos las relaciones
Hablemos, dialoguemos
Escuchemos las diferentes opiniones
Abracemos los derechos
Como arma de convivencia.>>

Por fin estoy en casa,
Me siento más segura,
Horas de respiro,
No quiero volver a la escuela
Allí no me quieren,
Allí abusan de mi,
Allí sufro el bullying.

<<No maltratemos al compañero
Cuidemos las relaciones
Hablemos, dialoguemos
Escuchemos las diferentes opiniones
Abracemos los derechos
Como arma de convivencia.>>

7. **Bullying. Tomando el toro por las astas**
Música preventiva contra el acoso escolar

Martín: Miren quien viene por ahí
Pero si no es Nicolás vampirín
Nuestro Nicolás del diente afilado
No hay quien aguante estar a su lado
Mmm...Que buen bocata traes hoy a la escuela
Suerte la mía que no tienes para comer ni una sola muela
Y yo que no había traído merendola
Más te vale que me lo regales si no quieres que el pelo te lo enganche con cola

Nicolás: Bueno, lo que tú quieras
Lo que tú digas
Pero por Favor no me des en la barriga

Martín: Que bueno esta este chorizo
Pero dile a tu mamá que no le ponga tanto tomate
Si no quiere que la próxima vez yo te mate

Nicolás: Bueno, lo que tú quieras
Lo que tú digas
Pero por favor no me des en la barriga

Canción:
Quien no ha sido un Nicolás,
Quien no ha conocido a alguno
Que levante la mano quien se sienta puro

El bullying es cosa de cada día
Quien dice no conocerlo mentiría
Vaya problemita, vaya problemón
Un par de consejos y todo podrá ir mejor

Todos somos responsables
Todos somos solución
Creando buen ambiente
Ya está la prevención

Tienes que tener en cuenta
Hay bromas que no hacen gracia
Pueden ser una desgracia

No empieces rumores
No siembres temores
No tomes prestado
Lo que no te han dejado

Tú que miras desde tú rincón tranquilo
Tienes que aprender a tomar partido

Háblalo en clases
Comenta con tus padres
No dejes que esto pase
No eres un soplón, no eres un chivato
Simplemente estás evitando malos tratos

Todos somos responsables
Todos somos solución
Marcando bien los límites
Tenemos plan de acción

Tú que eres al que todos han molestado
Debes mantenerte más bien calmado
Responde en un tono educado
Y márchate cuando creas adecuado

Háblalo en clases
Comenta con tus padres
No dejes que esto pase
No eres un endeble, no eres un cobarde
Simplemente evitas, todo eso arde

Todos somos responsables
Todos somos solución
Problemas entre iguales
Existe mediación

Un mensaje para todo el profesorado
No se queden con los brazos cruzados
Trabajo colectivo
Compañerismo activo
Referentes positivos

Que las familias no se hagan las locas
Tienen a decir mucho por sus bocas
Fortalecer el autoestima de sus críos
No dejar que vean mucha sangre y muchos tiros

Todos somos responsables
Todos somos solución
Todos colaborando
Y el Bulling terminó

Martín: Miren quien viene por ahí
Pero si no es Nicolás vampirín
Nuestro Nicolás del diente afilado
No hay quien aguante estar a su lado
UUy! Pero si estos no son los deberes de Mates
Suerte la mía por el 10 que con ellos saque

Nicolás: Compañero
No quiero líos
Pero estos deberes son sólo míos

Martín: De que vas niñato
Este no era nuestro trato
Contigo yo siempre me pasé un buen rato

Nicolás: Compañero
No quiero líos
Pero estos deberes son sólo míos

Martín: Sabes que te digo
Me voy en busca de otro tío
Uno que sea más generoso y menos “aburrío”

[MA]

8. Estrategias contra el bullying

El bullying es una realidad
en nuestra sociedad.
El primer paso a dar,
es el de a todos informar.

Implicados ¡Atención!
Buscamos solución.

En los talleres aprenderán
a los valores respetar,
y con ello conseguir
en el aula no delinquir.

Implicados ¡Atención!
Buscamos solución.

Los ojos abiertos debemos tener,
para con ello reconocer
que el problema puede surgir
y como debemos intervenir.

Implicados ¡Atención!
Buscamos solución.

Nuestros hermanos los mayores,
ayudarán a los menores.
Sus experiencias contarán
y con ello les ayudarán.

Implicados ¡Atención!
Buscamos solución.

Un trabajo entre todos queremos lograr,
y de esta forma, a todos implicar
en la necesidad de dialogar
y con ello los conflictos solucionar.

Implicados ¡Atención!
Buscamos solución. (bis)

[EC_MM_BT]

9. El company del Pep

Sortint de l'escola em trobo el company del Pep, tot sol i amb un ull de vellut. Al carrer, en un banc, sempre sol i espantat.

Els seus companys no el suporten. Ell es pregunta cada dia què no fa bé i la resposta és sempre la mateixa: insults, patades, escopinades,...Per què?!

El company del Pep està cansat i amargat; no sap què fer ni on anar.

A classe...

A casa... els pares no l'escolten, es dediquen a treballar per viure i amb poques feines veuen al seu fill, de vegades ni se'l miren, poc cas li fan...

A l'escola... els professors tampoc no el veuen, ... Per què seguir lluitant? El company del Pep s'està tornant invisible. Però no ho és pels seus agressors!

El calvari segueix, el dolor és insuportable, fins que un noi més gran ell decideix actuar i fer-li costat! Ha vist el que estava passant i l'ha escoltat, l'ha ajudat!

El company del Pep comença a existir!

Els professors comencen a fer-li cas i pensen que la solució i la clau de la qüestió està en els alumnes i els pares.

A classe... els tallers de reflexió i les simulacions fan posar la carn de gallina als agressors, tots pateixen dins seu el que ha patit el company del Pep.

Però no tots fan el que han de fer; el principal agressor no té solució i una activitat en grup sembla canviar la seva situació. Es sent menyspreat i apartat, s'adona que ha fet molt de mal i que no pot tirar enrere,... això és el pitjor!

El recurs de recórrer al grup ajuda a fer-li veure que el que fa no està bé, que està destrossant una vida!

El company del Pep comença a existir!

Les tutories i entrevistes acaben de suavitzar la situació.

A casa... queda molta feina per fer, els pares no escolten al seu fill, el professor haurà de posar totes les seves forces per ajudar al company del Pep.

Després de fer-los conscients de la realitat i recuperar la seva consciència de pares... reaccionen i actuen!

A classe...

A casa...

Hi ha moviment!

Per fi el company del Pep pot existir!

Per fi el company del Pep existeix!

[MM]

10. Parlar clar

Hi ha un nen que mira al terra,
calla, ja no diu mai res...
Diuen que plora en silenci,
no té ningú, se sent molt sol.

Hi ha un company que d'ell se'n burla
els altres riuen, cada dia és pitjor
la ferida ja està feta
però posar el dit a la llaga és el que alguns encara intenten.

Un dia més sense dormir,
una mirada lluny d'aquí,
desapareix immers en la soledat
sense amiatat..

Només pensa en fugir, allunyar-se...
Necessita confiança...

Una situació així s'ha de saber afrontar,
s'ha de fer alguna cosa, s'ha d'actuar.
La clau: els ulls oberts, està despert !
no s'ha de tenir por,

i tenir en compte que...

ho podem evitar,
cal dinàmica de grup,
promoure companyonia, respecte, cooperació.
Tolerància, implicació...

S'ha de donar a conèixer el tema;
ser-ne conscients,
implicar-se en l'educació...
estar atents.

**Si sorgeix un cas de bullying se n'ha de parlar clar,
mai no deixar passar el temps
afrontar el problema, conscienciar
col·laborar a la unió d'un grup.
Parlar!**

Aquestes són algunes estratègies
que s'han de tenir present.
Recorda! La clau és estar atent, els ulls oberts...
no deixar passar mai res...

Si el problema s'ha parlat, s'ha afrontat, s'ha actuat...
hi ha un nen que ja no plora...
no se sent tan rebutjat...
parla...
el grup ha captat el missatge...!

**Si sorgeix un cas de bullying se n'ha de parlar clar,
mai no deixar passar el temps
afrontar el problema vol dir conscienciar
col·laborar a la unió d'un grup.
Parlar!**

Parlar

[MB_MP]

11. Estratègies per combatre el Bullying.

No podem tancar els ulls,
No podem fer veure que no hi és,
No podem ignorar,
No podem oblidar.

Unir tots les mans,
Treballant tots junts,
Per lluitar, combatre
I seguir endavant.

En un pla d'igualtat
Tots som diferents,
Però ningú és més que ningú,
Ni ningú és menys que ningú.

Fer reflexionar,
Parlar, entendre,
Saber el per què,
Solucionar i millorar.

Si estàs insatisfet
No facis pagar als altres el teu mal.

La convivència,
El respecte,
Mostrant valors.

Tots tenim els mateixos drets
Per a la llibertat,
No volem ser oprimits
Ni opressors.

Lluitar per a la igualtat,
Lluitar per a la comprensió,
Ningú es mereix el mal.

Per tant,
caminem junts endavant!

[NS]

12. Nens i nenes del segle XXI

Nens del segle XXI

La vostra escola es vostra vida
Amics, mestres, la vostra segona família
Plena d'alegries i d'esforços
Però també amb tot de racons foscos.

Quina paraula tan estranya,
Què descriu tanta marginació,
agressió maltractament?
Bullying és la paraula
però no és la solució,

Nens i nenes del segle XXI ,
la societat és un perill,
un perill on heu de viure,
heu d'aprendre
a escollir el que és bo del que és dolent.
La marginació no té sentit,
el maltractament és denunciabile.

Nens i nenes del segle XXI
heu de parlar amb els pares,
amb els tutors, amb els amics
que no peguen,
amenacen, insulten,
amb els que t'estimen.

Mestres del segle XXI,
heu de mantenir els ulls ben oberts,
orelles ben atentes
aquí trobeu algunes
d'aquestes estratègies
O és que no us heu adonat
Del que significa aquest rap?

Potser els teniu a la vostra classe,
Els agressors han d'aprendre,
Aules de col·laboració conjunta
És una solució

Els agredits han de confiar
Els agressors han de saber les conseqüències
Vídeos, testimonis, reflexió, saber jutjar
El que està bé del que està mal
Els agredits han de rebel·lar-se cap els bons actes

Unes colònies és un bon moment
Per reflexionar del què està malament
És un altre ambient on posar-hi la ment

Tu que ets l'agressor, tu que ets l'agredit
El bullying és un maltractament,
Deixa't ajudar pels pares,
Els mestres són els teus amics,
Estan per ajudar-te
Sense més intenció de redimir
El que no has de tornar a sentir

Pares del segle XXI,
Cap nen està segur
Tots poden arribar a aquesta situació
El teu fill pot ser un d'ells
Si és ell l'agressor
Parla i convence'l que pot millorar
Fes-li senyals d'estimació
No és més fort el que pega i maltracta
És més dèbil perquè d'algo s'amaga

L'escola és important
És la segona família
Obre els ulls al pati, al passadís, a la classe
Un nen crida en silenci la teva ajuda
És un nen maltractat
La solució educativa comença
Quan un se n'adona a temps
Una batalla guanyada
En aquesta societat del moment

Mestres, pares, amics
El problema us envolta per tot arreu,
Alerta al pati, a la classe, al carrer
La marginació i el maltractament
La vostra veu és important,
la solució està a les vostres mans.

Nens del segle XXI
Nens del segle XXI

(música)

(torna a començar)

[OT]

13. Tu eres el responsable

Esta es la historia de un niño rebelde
De padres separados
Y una colección de fracasos escolares
A nadie le importa y aún así con todo puede.
La sociedad lo ha convertido
En un chico problemático sin amor
Sin un ángel a su lado
Que le cuide
Que le siga
Que le mime
Al que no le guarde rencor.
En la clase se hace destacar
Y lo único que sabe hacer es molestar.
Su blanco, el más débil.

Tú eres el responsable
De que se hable
De que el abuso y la injusticia acabe.
Profesores, alumnos, padres, instituciones debemos hacer algo
Denunciar, hablar, reflexionar
¡Todos vale!

Todo empezó el 1 de abril.
Al principio sólo eran burlas
Luego bromas crueles
Y un niño de 9 años se defiende como puede.
El primer palo fue en el recreo
Ante miradas petrificadas
Sin mover ni un dedo.

Tú eres el responsable
De que se hable
De que el abuso y la injusticia acabe.
Profesores, alumnos, padres, instituciones debemos hacer algo
Denunciar, hablar, reflexionar
¡Todos vale!

El niño blanco tendido en el suelo,
Lágrimas que se deslizaban sobre el velo
Que cubría sus mejillas,
Lágrimas que siendo tinta habrían escrito tantas páginas.
Cada día cuesta más ponerse la camisa,
Alzar la cabeza
y mostrar una sonrisa
Cuando en su corazón estalla la tristeza.
Un día más en ese calvario:
Presionado ... Amenazado... Humillado...

Tú eres el responsable
De que se hable
De que el abuso y la injusticia acabe.
Profesores, alumnos, padres, instituciones debemos hacer algo
Denunciar, hablar, reflexionar
¡Todos vale!

Todos los días son iguales
El mismo sol,
El mismo cielo
El mismo chico.
En la clase se muestra tímido
Invisible ante los demás.
Por fin la maestra se da cuenta
Y le pregunta qué le pasa.
El chico no responde
Baja la cabeza y mira el folio, no contesta.

¡Es hora de actuar! – piensa la maestra
y planea una estrategia.
Al día siguiente ella responde:
“Hoy explicaré un cuento real
que se cuenta en cada ciudad;
es la nueva plaga.”
Miradas atentas
Que engullían cada palabra que sueltaba la maestra.

Tú eres el responsable

De que se hable

De que el abuso y la injusticia acabe.

Profesores, alumnos, padres, instituciones debemos hacer algo

Denunciar, hablar, reflexionar

¡Todos vale!

Y recuerda... mientras has estado escuchando este rap 1 de 4 niños españoles ha sufrido acoso escolar u otro tipo de violencia.

[PP_SM_SS_CM_CB_EC]

14. No a la violència

Jo em creia que era un rei
El primer dia de classe.
Quan van passar els dies
Va resultar que jo era un ase.

Pegava a tots els companys
Sense cap mena de causa
Els hi feia molt de mal
I jo reia sense pausa.

“YOU, YOU!!! NO A LA VIOLÈNCIA!!!

Els profes em castigaven
Però no servia de res
Estava convençut que el respecte
Creixia cada cop més.

PERÒ NOMÉS VAIG CONSEGUIR SER
EL REI D'UN REGNE SENSE FADES.
No sé si tinc la raó
Però es que ho he vist tantes vegades
Que no sé la solució
ACCIÓ- REACCIÓ, ACCIÓ-REACCIÓ

Després de moltes xerrades
Unió, companyerisme i cohesió
Paraules que apareixen
Després d'algun sermó.

No sé com va començar
Ignoro aquesta realitat
Però sense saber-ho vaig entendre
Que és el valor de l'amistat.

Potser va ser la xerrada
Qui sap si aquella activitat
Però tu i jo ara sabem què és
RESPECTAR LA DIVERSITAT.

(FEM GRUP, FEM UNIÓ, FEM GRUP, FEM UNIÓ)

Un nou curs comença
Eh tu, xaval
Sí, aquest que et creus tan guai!

Si per pagar, vacil·lar
Ets creus tan gran
Escolta'm, presta'm atenció:
Jutja'ns! acusa'ns!
Per no callar com porcs
Per no ser només testimonis
De les teves agressions.

LA CLASSE NO CALLA, EL POBLE ENS RECLAMA!
YOU, YOU NO A LA VIOLÈNCIA!
RÀBIA AL BULLING!

[RC_LF_AG_FO_ER]

15. Bullying en las aulas

Soledad, desprecio,
es la historia de un niño que se fue del colegio.
El aula era su infierno,
su peor hora el recreo.
Quería salir de ese profundo agujero
pero las horas no pasaban sin que algo le asustara.
Se escudaba tras los libros
donde la realidad no era tan mala
intentando evitar el vacío
que a su alrededor se creaba.

En cada despertar rompía a llorar,
sus pesadillas le aturdían
tanto como la realidad del día a día.
Aprendió a caminar llevando el dolor en su espalda.
Intentaba evitar la temida llamada.
Su agresor le acechaba
haciendo complot para que los demás también lo odiaran.

Estríbillo

Estas son las cosas que suceden en su piel
Los días son largos, él lo ve
La vida se consume sin querer
Esta es la historia que le tocó conocer
Los días son amargos para él
La realidad le puede y no sabe que hacer

Esperaba alguna ayuda,
algún amigo que le sacara de la duda
¿a quién contarle: padres, profes...?
Cualquier contexto es bueno para crear soportes.

Abrir los ojos no dejar que esto ocurra,
crear estrategias para las víctimas de los que zurren.
Los profes debemos conocer a las familias
mediante reuniones, diálogo, entrevistas,
crear tutorías individualizadas,
conocer mejor al agresor y a la víctima con quien lo paga.

Los compañeros, también imprescindibles,
han de recurrir a los mayores para crear soluciones
trabajando juntos, en grupo, apoyando a los más débiles.
Reflexión mediante el teatro y la simulación,
conciliar a los alumnos
de que el colegio es un mundo
donde todos merecen respeto e igualdad
recibiendo ayudas a cada necesidad.

Estribillo

Estas son las cosas que suceden en su piel
Los días son largos, él lo ve
Pero todavía hay estrategias que ejercer
Esta es la historia que le tocó conocer
Los días son amargos para él
Aunque entre todos queda mucho por hacer

[SL_MC]

16. Colaboración, respeto, amor has de enseñar

Tú, alumno, comunica tus problemas
No tengas miedo ni vergüenza
Todos unidos superaremos las penas

Si la sociedad enseña a pegar
El niño pegará, el niño pegará

Tú, profesor, has de educar, has de educar
Colaboración, respeto, amor has de enseñar, has de enseñar

Si la sociedad enseña a matar
El niño matará, el niño matará

Tú, profesor, has de educar, has de educar
Colaboración, respeto, amor has de enseñar, has de enseñar

Tú, alumno, primero aprende a dialogar
La agresión segundo no es solución
Antes de actuar
Tres, cuatro cinco
Medita,
Piensa,
Reflexiona,
Seis la realidad has de afrontar
Siete la comunidad has de respetar
Ocho, nueve, diez
Comunicación es la solución

Si la sociedad enseña a pegar
El niño pegará, el niño pegará

Tú, profesor, has de educar, has de educar
Colaboración, respeto, amor has de enseñar, has de enseñar

Si la sociedad enseña a matar
El niño matará, el niño matará

Tú, profesor, has de educar, has de educar
Colaboración, respeto, amor has de enseñar, has de enseñar

¡El bullying es real!

[AR_IS_AT]

17. Stop bullying

En l'actualitat, la nostra realitat
està plena de problemes
que junts hem d'afrontar.

Un d'aquests problemes
que afecten a l'escola
fa referència al bullying,
de violència n'hi ha molta.

Sí, sí, sí, el bullying és violència,
fent pinya tots
i així ho podem canviar...
... això s'ha d'aturar!

(Tornada)

Pensem en estratègies
tenim els ulls oberts
perquè aquests problemes
tots junts els desfarem.

Podem reflexionar, mitjançant activitats
amb el grup farem unió
per poder-los conscienciar.

No hem de permetre bullying
no hem de discriminar
tots som iguals
i ens hem de respectar, i recolzar, i junts parlar!

(Tornada)

A més de tot això
els pares o tutors se n'han d'assabentar,
perquè tots units fem força,
i així ho podem evitar.

Si tots reflexionéssim,
pares, tutors
nens i professors,
seria tot més fàcil
perquè el bullying es desfaci, desfaci.

Davant d'una situació,
on veiem que es practica bullying,
ens hem de posar d'acord
que això s'ha d'aturar, reflexionar,
poder ajudar tant a la víctima com a l'agressor,
perquè si pega, com si insulta o si critica
es deu a diferents factors:
com a la falta d'atenció, maltracte psicològic,

o d'amistats o de moral
influeixen en l'acció de l'agressor
que hem d'ajudar.

(Tornada)

Hem de lluitar per un món millor,
Evitar la violència que ens fa mal a tots,
un món millor (3 bis).

STOP BULLYING!!

[CB_AB_CG_IP_CS_CS]

18. Observar, escuchar, intervenir y actuar

Observar, escuchar, intervenir y actuar
Estos son los pasos que debes realizar, para el bullying poder evitar.

El bullying es un gran marrón
Que debes controlar como profesor
Se pega, se insulta, se deja de lado
No debes tener los ojos cerrados.
Habla con el niño, con sus compañeros,
Habla si hace falta con el mundo entero.

Observar, escuchar, intervenir y actuar
Estos son los pasos que debes realizar, para el bullying poder evitar.

Observa a los niños como actúan
Escucha a las victimas, no hagas oídos sordos.
Interviene como profe tienes el poder
Actúa, denuncia, castiga, llama la atención
Pero nunca dejes que el niño se sienta Alone

Observar, escuchar, intervenir y actuar
Estos son los pasos que debes realizar, para el bullying poder evitar.

Enseña valores, de los molones
No dejes que caigan en aberraciones
Ayuda en lo que puedas a los estudiantes
Haz de ti un participante
En este problema no tienes que dejar
Que los niños pueden acabar muy mal

Observar, escuchar, intervenir y actuar
Estos son los pasos que debes realizar, para el bullying poder evitar.

La ultima solución de esta canción
Es formar el carácter
De tus estudiantes.

Observar, escuchar, intervenir y actuar
Estos son los pasos que debes realizar, para el bullying poder evitar.

[CM_PN_AP_LR]

15. Joan i Víctor²

Ei, tu, i ara què dimonis et passa?
Per què m'insultes i em dius cap de carbassa?
Pensa en Joan a la sortida del col·le
quan un grup de companys amb el temible Víctor al capdavant el provoquen enmig del carrer.

Joan torna a casa, trist,
tot pensant que la seva vida seria millor si Víctor no l'hagués vist.
Ara ja res té sentit per a ell
només desitja que s'acabi el curs i escapar d'aquell.
Els seus companys de classe ho saben tot,
però per por a Víctor callen com morts.
La mestra, Caterina, no s'adona de res,
es pensa que tothom fa bondat a classe i és fan del Club Súper 3.

Víctor és dolent! Pensa Joan, sol, a casa, plorant,
i tots els altres són iguals: una colla de brètols ignorants.
Joestic sol al món, els meus pares hi són però no hi són
i em sento com un escarabat miserable cada matí, davant un enorme riu sense pont.

A l'altre costat del mirall, Víctor també està sol
aquesta vida el mareja, el sacseja, el duu on vol.
El seu pare va marxar de casa ara fa un mes
amb una secretària seva que sabia parlar xinès.
Sa mare beu, es passa les nits de bar en bar
i quan torna a casa de matinada Víctor la sent arribar:
crits, mal humor, ella ja no li dóna gens d'amor
sempre es barallen i Víctor corre a refugiar-se a la seva habitació.
Cada matí veu aquelles marques per tot el seu cos,
i sent ràbia, pensa que la vida el tracta com un gos.
En sortir de l'escola veu al Joan, sol,
i descarrega la seva ràbia sobre ell, buscant consol,
actuant amb violència només perquè el mirin i així passar-ho bé
sense importar-li tot el mal que al Joan pugui fer,
com pretens resoldre l'odi amb més odi, Víctor justicier?

*A tots els Víctors: descarregant la ràbia sobre el Joan no trencareu la cadena,
i el mal humor tornarà a vosaltres abans que pugueu sentir gens de pena.
A tots els Joans: quedant-vos indiferents i apartats,
no aconseguireu que els Víctors s'estiguin callats.*

² Els noms de Joan i Víctor són molt populars, de manera que si hi hagués algun alumne al grup-classe amb un d'aquests noms, llavors es podrien canviar per, per exemple, Goliat i David, o algun nom mitològic. El fet de posar noms comuns per anomenar genèricament a les víctimes i als agressors respon a una estratègia per apropar els fets als nens i nenes: que no ho vegin com una història de cine sinó com quelcom molt real que pot passar dins la seva aula: la mateixa cançó funciona com una estratègia per saber identificar situacions de bullying.

Perquè a la vida no hi hagi víctimes ni botxins
a la classe hem de ser tots i totes germans i cosins.
A les hores de tutoria parlarem
del que som i del que serem.
Sense por ni vergonya per parlar
explicarem tot el que sabem i vam amagar:
el Víctor pega, el Joan rep
i tota la resta ens allunyem d'aquests.
Quan tinguem algun problema gros,
la mestra Caterina ens escoltarà i ens ajudarà a ser forts.
Primer un a un i en poca mesura,
ens atrevirem a explicar el que ens preocupa.
Després ja tots i sense embuts,
raonarem per què abans ens quedàvem muts.
Abans de buscar solucions prenem consciència del problema
perquè si a la nostra classe hi ha bullying tots estem dins la cadena.
Perquè el maltractament no és cosa de dos ni de tres,
la teva ajuda pot ser clau per resoldre un malentès.
Siguis qui siguis i vinguis d'on vinguis recorda que no estàs sol:
parla dels teus problemes amb la Caterina o amb els teus amics, amb qualsevol!
Així veuràs que estar trist no té sentit
perquè els teus problemes has compartit,
i ara el camí cap a la solució és molt més fàcil
que no pas anar a dormir esperant que demà, per art de màgia, tot passi.

*A tots els Victors: descarregant la ràbia sobre el Joan no trencareu la cadena,
i el mal humor tornarà a vosaltres abans que pugueu sentir gens de pena.
A tots els Joans: quedant-vos indiferents i apartats,
no aconseguireu que els Victors s'estiguin callats.*

[MC]

20. Roles

Agresor:

Siento una profunda infelicidad
que transmito en maldad, en agresividad.
En mi casa no hay buen rollo
y con los demás nunca me enrolla.
A los "pringaos" les robo el dinero y el bocata,
me da igual lo que digan, yo soy quien manda.

Cómplice:

Yo siempre estoy a tu lado
como una tumba callado.
Lo veo pero me falta la valentía,
la valentía para denunciarlo hoy en día.
La clase guarda silencio
y las collejas vuelan por el colegio.

Víctima:

A mi madre le pido no ir al colegio,
para mí todo esto supone un infierno.
No soporto vivir en esta realidad,
pero es que no puedo decir la verdad.
Mis compañeros me quieren pegar
y yo de la escuela sólo quiero escapar.

Profesor:

Contra el acoso hemos de luchar
y en la escuela éste erradicar.
Con este "rap" queremos intentar
los recursos fomentar.
No más violencia, no más risas,
no más motes, no más sueños hechos trizas.
Con los alumnos hemos de dialogar
para hacerles reflexionar.
El acoso no es la solución
en la sociedad de la información.
Actividades hemos de realizar
para los niños mentalizar.
La solución no es cambiar a los niños de escuela
sino más bien afrontar el problema.
Los ojos hemos de tener abiertos
para que el acoso no se de en la escuela.
El teatro es otra de las soluciones
a ver, di tu más opciones.

21. Una història real

Aquesta és la cançó,
d'una història real,
que passa a l'escola,
en un dia ben normal.

Es dona un cas de bullying,
dins de l'aula d'una escola;
la mestra ho detectà
i amb estratègies educatives,
ho va solucionar.

Estratègies educatives,
estratègies educatives!
com observar, parlar, dialogar.....

Estratègies educatives,
estratègies educatives!
per trobar el problema d'arrel
i posar-hi remei!

En Marc era un nen,
de cul inquiet,
que voltava per l'aula
en busca de l'Alba.
no per ser amiga seva,
sinó per enriure's d'ella.

La mestra ho va veure,
i es va quedar perplexa.
Pensà: "quantas vegades
hauré vist aquesta escena?"

En Marc va demanar perdó,
deia que havia estat un error,
enriure's d'ella
com si fos una titella.

En Marc parlà amb l'Alba,
li va fer una abraçada,
li demanà un cop més perdó
i l'Alba li va fer un petó.

Amb la cançó hem vist
i hem descobert,
que això del bullying és una situació
que pot al descontrol!

Per això s'ha de lluitar,
observant, parlant i reflexionant,
tant amb els qui el pateixen,
com els que el creen
o com els qui l'observen.

Pensa: "pobra Alba,
pobre Marc,
aquest gran problema,
l'hem de solucionar!"

Els companys de classe,
al veure a la mestra,
van cridar a en Marc
i aquest la va mirar,
fent boca de pam!

La mestra preguntà
per què es reia de l'Alba,
i en Marc contestà: "per
què té cara ensaïmada".
Els companys van riure,
la mestra els va mirar
i molt seria els hi va dir:
"no s'ha de riure de ningú!"

Dirigint-se cap a l'Alba,
li digué: "no tens cara ensaïmada"
després parlà amb en Marc
que, al cap de l'estona,
es mostrà preocupat,
escoltant el que la mestra
li deia en to enfadat.

[MB]

22. Un chico matón

Gris mañana del jueves, recuerdo los momentos vividos en el parque y en el instituto. Un adolescente apaleado por un bruto. Muchas mañanas me acercan a aquel chico su única preocupación: cazar niñitos. Todo era más fácil cuando aquel chico matón pasaba de mí y me dejaba en un rincón. Él era más grande, no se si lo entiendes, mostraba liderazgo, y a mí quien me defiende?! Volvía solo a casa intentando disimular, que inocente, nunca fueron tontos mis papás. A veces me culpaba de la situación, hasta llegaba a pensar que no había solución. Me seguía a todas partes, nunca podía escapar, y aunque me escondiera me encontraba igual. Un matón popular pero un mal estudiante, a menudo en la clase dejaba el sitio vacante. El barrio, las aulas, el edificio abandonado, en todas partes me pegaba a puño cerrado. El viernes siempre era un respiro para mí, pues el fin de semana ya estaba aquí. Qué difícil era encontrar algo de seguridad, en casa encerrado buscando una oportunidad. Con su peña en la calle de mal rollo montando bulla, que emocionante esperar una víctima que huya. Primeros conflictos con los adultos presentes, ricos o pobres, casi todos indiferentes.

Aquel chico impulsivo actuaba sin pensar, pecaba de causarles problemas a los demás. Todos sus amigos se llevaron un disgusto, hay que ser capaz de hablar si algo no es justo.

Conscientes y unidos no se puede estar parado, ser solidarios y denunciar lo que ha pasado. Los profes hablaban con los chicos a diario, tenían el deber de intentar evitarlo. Disputas estúpidas, que suenan divertidas no se pueden ignorar deben ser atendidas. Cuantas horas con ellos el profesor habló, y a sus padres concienció. Ese profesor que cumplía su obligación, habló con cada chico implicado en el marrón. El matón preguntaba, que importa si le pego? Y nosotros respondimos que el maltrato no es juego. Con su actitud chulesca se quedó castigado, pues todos sus amigos le dejaron de lado. Aquel chico infeliz maduró deprisa, con la ayuda de todos me sacaron una sonrisa. Yo sé muy bien cuál es la razón, yo sé que ante todo lo que falta es comunicación. No puedo evitar mirar hacia el pasado y pensar que con hablarlo todo hubiera terminado. Noto otro ambiente, personas diferentes, todo es mejor o tal vez lo parece? Podemos mejorar si nos apetece, con todos unidos el maltrato desaparece. A todos nos remueve la conciencia pensar que estas situaciones aun tienen presencia.

[CG_GR_AV]

23. Una historia

Una historia que explicar...
Cuántos niños han caído a lo largo de la vida
y no han aprendido a levantarse de esta eterna huída.
Tiene dolor, su mente tiene un eterno vacío
no puede salir, solo quiere precipitarse a ese río.
Se esconde en su cuarto y escribe con la esperanza de calmar ese dolor,
pero se ahoga en su propio llanto.
Notitas de amenaza que se acercan a su mesa,
cree que le va a estallar la cabeza
y empieza a llorar se siente indefensa.

Este temor que no le permite hablar,
piensa que es mejor no haber nacido que vivir para llorar.
Cuántos amigos llegaron a ignorarte,
cuánto puedes esperar antes de suicidarte.
La de sus compañeros no fue buena acción,
él no pudo olvidar su traición.
Quiere borrar de su mente todos los malos momentos.
¿Por qué nadie le contesta? Quizás no sea nadie para nadie.
Mira dentro de ti puedes buscar en el corazón
porque allí existe una luz en algún rincón.

*Una posible solución
es la información y un taller de reflexión?
Porque no! Pon atención*

*Hagamos actividades de grupo
Que haya una unión!*

Hagamos entrevistas, más información

*Abre los ojos a la agresión
creemos fuentes de acción!*

*Al niño debes ayudar para superar este mal
Además de recorrer a un igual,
un alumno de su edad.*

*El niño superó su dolor
gracias a la información,
todos le ayudamos.
No más agresión!*

El niño superó ese temor
Gracias a una rápida actuación por parte del profesor.

IV. PROGRAMA DE RADIO BARCELONA L'HORA L

Davant l'interès de les produccions realitzades per part dels estudiants i motivats per la importància d'intervenir educativament en les situacions de *bullying* a l'escola, es va considerar oportú fer-ne difusió en algun mitjà de comunicació per a sensibilitzar al col·lectiu docent però sobretot a la societat en general.

Després de fer diversos contactes com ara El Hormiguero³, la Factoria del ritmo, el Grupo Prisa, o el Club de TV³⁴, entre altres, finalment vam obtenir resposta del productor del programa "L'hora L" de la Cadena SER Catalunya (www.cadenaser.com), el Sr. Juanma Medina Salomón. En concret ens va oferir participar en directe al programa el 23 de maig de 2007 al matí, sota la direcció del presentador, el Sr. Crisol Tuà. La gravació del citat programa es troba en l'arxiu digital adjunt a aquest document sota el títol *Entrevista_Rap_Bullying_HoraL*.

³ Carta al programa El hormiguero. Apreciado Sr. Pablo Motos y colaboradores:

Me dirijo a ustedes para solicitarles cierta información referente a su programa y a la vez a ofrecerles una propuesta de colaboración. Soy profesora de la Universidad de Barcelona, y ejerzo mi docencia en la Facultad de Pedagogía y de Formación del Profesorado. Tengo a mi cargo en este momento un grupo de estudiantes de primer curso de la Enseñanza de Maestro de Educación Primaria. Recientemente realizamos una sesión de clase en la que una estudiante nos expuso su trabajo de investigación sobre el "bullying". A raíz de esta exposición propuse a los estudiantes que realizaran un "rap" sobre las estrategias que como educadores deben considerar para hacer frente a situaciones de bullying en la escuela. Los resultados de este trabajo han sido sorprendentes y muy gratificantes, creo que hacía tiempo que no disfrutaba tanto corrigiendo las aportaciones de los estudiantes. En este sentido me ha parecido oportuno poder dar mayor publicidad de los mismos fuera del ámbito universitario, sobretodo porque supondría un incentivo para ellos y porque permitiría un acercamiento a la realidad social y mediática actual.

De aquí mi solicitud de información y la propuesta de información. Deseo pedirles si existe la posibilidad de asistir a su programa y dar a conocer alguno de los "rap del bullying" creados por los estudiantes (incluso aunque fuera uno), y que se diese un poco de publicidad a su trabajo. En estos momentos estoy tramitando una pequeña ayuda para sufragar los gastos de desplazamiento al plató del programa. En cuanto a la fecha, las clases finalizan el 31 de mayo y sería idóneo poder realizarlo el domingo 3 de junio.

Espero que no sea una propuesta excesivamente descabellada y que exista la oportunidad de ofrecer a los estudiantes su "momento de gloria".

Muchísimas gracias por su atención y disculpen mi atrevimiento. Quedo en espera de recibir noticias suyas. Reciban un cordial saludo.

⁴ Carta al programa El Club de TV3. Benvolguts/des col·legues:

Realitzo la meua tasca professional a la Universitat de Barcelona i en concret a la Facultat de Pedagogia. Tinc al meu càrrec un grup de 75 estudiants de l'Ensenyament de Mestre de l'Especialitat d'Educació Primària. Al llarg del curs acadèmic hem estat tractant temes relacionats amb diferents problemàtiques que es donen als centres educatius. Entre aquests vam tractar el tema del "bullying" i en conseqüència els vaig proposar realitzar una cançó de rap amb les estratègies per a fer-hi front com a futurs educadors/es. Cansada de corregir treballs i més treballs em va semblar que era necessari introduir altres llenguatges per a la recepció dels aprenentatges i coneixements adquirits per part dels estudiants. Els resultats d'aquesta activitat han estat sorprenents i d'una gran qualitat, tot tenint en compte els mitjans al seu abast, és a dir, no son especialistes en creacions musicals. Em sento molt satisfeta del seu esforç, dedicació i creativitat que em porto una de cap. Els voldria demanar si cabria la possibilitat d'assistir com a públic al seu programa EL CLUB i passar per antena alguna de les produccions dels estudiants. Crec que podria esdevenir una manera de reeixir la seva motivació i propiciar el contacte amb la realitat social i mediàtica actual.

Si els calgués els podria facilitar alguna d'aquestes anticipadament per a que poguessin valorar millor aquesta proposta. Seria possible comptar amb la seva col·laboració?. Moltes gràcies per la seva atenció.

Amb posterioritat a la seva emissió i després de valorar l'activitat amb el grups d'estudiants, es va prendre l'acord de fer-los-hi arribar el nostre agraïment als responsables del programa tot acompanyant-lo d'algunes opinions manifestades per tots ells i elles. A continuació reproduïm la carta que es va adreçar i les opinions manifestades.

Benvolguts Juanma i Mercè:

Després d'una setmana ja es hora que us fem arribar el nostre agraïment més sincer. Gràcies per respondre amb tanta rapidesa i efectivitat a la nostra demanda, gràcies per atendre'ns amb tanta amabilitat, gràcies per la vostra sensibilitat envers les nostres necessitats, gràcies per la vostra receptivitat a l'actualitat dels joves d'avui. Moltes gràcies.

Crec que no soc capaç de manifestar amb paraules el goig que m'ha suposat, com a docent, l'experiència compartida amb vosaltres. Només de veure les cares de satisfacció de les estudiants ha estat quelcom indescriptible. Des de la Universitat ha suposat una oportunitat per augmentar la seva motivació en la carrera que estan cursant i com a futurs mestres ha estat un exemple de la necessitat d'estar en continu contacte amb l'entorn i els recursos que aquest ens ofereix. Per tot això i més, us fem arribar una foto del dimecres 23 de maig, posterior a l'emissió per antena.

Aprofito l'ocasió per fer-vos saber les opinions de les estudiants de l'experiència realitzada i us adjunto un pòster informatiu de l'acte de cloenda que realitzarem el 31 de maig al campus mundet.

Gràcies i fins qualsevol altra ocasió.

- ✓ Crec que aquesta experiència de sortir per la ràdio ha estat molt emocionant i enriquidora. Ha estat una bona manera, per part de la Begoña y de la "Hora L", de recompensar el nostre esforç. Moltes gràcies per fer-nos sentir orgullosos/es del nostre treball. [ME]
- ✓ Simplement compartir un sentiment que com a futurs docents ens preocupa: el bullying. Agraïda per valorar el nostre treball per tal de conscienciar a la societat. Gràcies. [MB]
- ✓ Crec que ha estat una experiència molt maca, ja que m'ha fet veure que els treballs fets a classer no només es poden quedar amb això, sinó que poden ajudar a conscienciar a la societat gràcies a un mitjà de comunicació com es la ràdio. Moltes gràcies. [FO]
- ✓ Crec que és una manera molt bona per tal de poder conscienciar a la societat sobre temes tan preocupants com aquest. Caldria que tots els mitjans de comunicació i la societat en general canviïn i potenciïn aquests nous valors i prendre consciència del que hem i podem evitar. [AG]
- ✓ Crec que ha estat una experiència molt positiva. Hem vist molt recompensat el nostre treball i, a la vegada, ens ha servit per palpar una realitat que ens preocupa. Em sento contenta i agraïda d'haver contribuït d'alguna manera a fer front al bullying. [MP]
- ✓ L'experiència de sortir per la ràdio i De poder expressar les estratègies per afrontar el bullying com a futurs mestres, ha estat molt emocionant, divertit i molt enriquidor ja que es una manera de fer arribar a la gent (més pròxima i diferent) la realitat que es presenta a les escoles. Moltes gràcies. [EA]
- ✓ Personalment em sembla molt adient que un programa de ràdio s'interessi per aquest tema, el bullying, ja que és un problema real que afecta a molts nens i nenes de la nostra societat. Simplement donar gràcies per la seva divulgació per tal de prevenir-ho. [MM]
- ✓ Aquesta experiència és innovadora i m'ha suposat transmetre els coneixements d'una forma que mai havia experimentat. [NC]

V. AUDICIÓ DE RAPS I MICRO OBERT DE HIP HOP: DAK EL DAK AND COMPANY

Per últim, es va realitzar una Activitat Cultural i d'Extensió Universitària⁵ en un darrer Acte de Cloenda el 31 de maig de 2007, a l'Aula Magna de l'Edifici de Teatre del Campus Mundet, de 9:00 a 12:00 hores, en el que es va presentar el resultat final de totes les anteriors activitats (i d'altres que es van dur a terme en el marc de l'assignatura), i es va convidar al grup musical de hip hop "Dak el Dak & Company" per a la realització d'una sessió de micro obert com a fi de festa i de curs. Per a tal fi el grup d'estudiants van elaborar un pòster informatiu per fer-ne la seva difusió i que es reproduïx a continuació.

⁵ Es va obtenir un ajut econòmic de la Facultat de Formació del Professorat, de la Universitat de Barcelona, de 600€.

El programa de l'acte va ser el següent:

- CONCLUSIONS I CLOENDA DEL CURS. Consideracions generals i síntesi dels aprenentatges realitzats en el marc de les assignatures de Didàctica General i Atenció a la Diversitat, i Investigació Educativa, per part de la professora Begoña Piqué.
- REPORTATGE DE "L'ESCOLA RURAL". Presentació d'un power point elaborat per un grup d'estudiants (FO, AG, RC, LF, LR, MB, MP, ER, PG).
- PARTICIPACIÓ AL PROGRAMA DE RADIO BARCELONA/CADENA SER "L'HORA L". Programa en directe amb Crisol Tuà.
- AUDICIÓ DE RAPS DEL BULLYING. Grup d'estudiants 1M2 de l'Ensenyament de Mestres de l'Especialitat d'Educació Primària.
- MICRO OBERT DE HIP HOP "DAK EL DAK & COMPANYY". Grup musical de hip hop format per Miguel Bubé, Marcos Rovira, David Buisan, Genis Martínez, Manuel Fernández i Daniel López.

Personalment crec que aquestes activitats van suposar una oportunitat per augmentar la motivació dels estudiants per la carrera que cursaven i, com a futurs mestres, va esdevenir un exemple de la necessitat d'estar en continu contacte amb l'entorn i els recursos que aquest ens ofereix.

VI. II PREMI NAFENT. GREC

El resultat d'aquest projecte va concloure amb l'obtenció del II PREMI NAFENT finalista de Barcelona (novembre 2007), al millor projecte d'intervenció per la convivència en l'entorn social dels joves, atorgat pel Grup de Recerca i Estudi dels Conflictes (GREC).

II Premi NAFENT al millor projecte d'intervenció per la convivència en l'entorn social dels joves

1er PREMI CAT: 2.000 €
FINALISTA CAT: 500 €

1er PREMI BCN: 2.000 €
FINALISTA BCN: 500 €

Qui pot participar?

Grups:
-Formats per una majoria de **joves (12-20 anys)**
-Integrats en algun **centre o entitat** que treballi amb joves (centres d'ensenyament, esplais...)

Què es valorarà?

Que sigui un treball en **equip** i que es pugui portar, o s'estigui portant ja, a la **pràctica**.

Què passarà després?

-Ens posarem en contacte amb els finalistes.
-Un jurat determinarà a qui es dona el premi.

Què s'ha de fer?

Omplir la fitxa i enviar-la a **grec@grecmail.cat**

Tens temps fins el 19 de novembre!!

Consulteu les **bases** a: **www.grecmail.cat www.mediatk.cat**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadana

Generalitat de Catalunya
Departament de Governació i Administracions Públiques
Secretaria d'Acció Ciutadana

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Ajuntament de Barcelona

GREC resolució de conflictes

GREC porta a terme el II Premi Nafent al millor projecte d'intervenció per la convivència a l'entorn social dels joves. Aquest premi neix de la necessitat d'implicar la societat, però especialment els joves en el desenvolupament i la implementació del seus propis projectes d'intervenció pel foment de la convivència entre ells i amb la comunitat. La convocatòria s'adreça a joves d'entre 14 i 20 anys relacionats amb un centre o entitat (escola, esplai, centre cívic...) que recolzi el seu projecte, i en el marc del qual es durà a terme la seva implementació. Encara que en l'equip que elabori el projecte pugui haver-hi alguna persona de més edat, és requisit indispensable que el projecte hagi estat gestat bàsicament per els joves, que seran també els encarregats de dur-lo a la pràctica.

A continuació reproduïm el contingut de la fitxa de participació al II Premi Nafent sol·licitat per l'entitat organitzadora:

GREC resolució de conflictes

Fitxa de participació al II Premi NAFENT al millor projecte d'intervenció en l'entorn social dels joves.

TÍTOL DEL PROJECTE: RAPS DEL BULLYING I INTERVENCIÓ EDUCATIVA

BREU DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE:

El projecte consisteix en aportar estratègies per a la intervenció educativa en situacions de "bullying" a les escoles i centres educatius. Aquestes estratègies s'ofereixen a partir de l'elaboració de "raps" que els estudiants de magisteri de l'especialitat d'educació primària han treballat.

OBJECTIUS DEL PROJECTE:

- Concienciar a la societat, i en particular als educadors/es, famílies i estudiants, de la importància de les situacions de bullying.
- Oferir estratègies didàctiques per a la seva prevenció i intervenció educativa.
- Proporcionar informació i formació a través dels mitjans d'informació i comunicació més propers als joves i a la societat en general.
- Difondre i implicar als joves en la resolució de situacions de conflicte per a la millora activa de la convivència.

ACCIONS A DESTACAR:

- 1) Confecció d'un cançoner amb totes les produccions de rap realitzades
- 2) Participació al programa de Radio Barcelona L'HORA L (Cadena Ser)
- 3) Audició de les cançons de Rap del Bullying en l'Activitat Cultural i d'Extensió Universitària celebrada al Campus Mundet

QUINS SON ELS TRES VALORS MÉS REMARCABLES DEL VOSTRE PROJECTE?. Els valors més destacables d'aquest projecte a desenvolupar pels joves, i ciutadans en general, en el seu procés de formació personal i professional són:

- Conscienciació respecte el bullying
- Prevenció del bullying
- Protecció dels infants i adolescents envers el bullying
- Implicació i compromís en la resolució de situacions de bullying

NOMBRE DE PERSONES A LES QUE EL PROJECTE AFECTA DIRECTAMENT (amb les que es treballa, amb les que es porta a terme i/o es concreta el projecte). Globalment afecta als estudiants i professorat dels Ensenyaments de Magisteri i, més concretament, estan compromesos directament en el projecte 120 estudiants de primer de carrera de les especialitats d'Educació Infantil i Primària.

COL·LECTIU AL QUE EL PROJECTE AFECTA O POT AFECTAR DE MANERA INDIRECTA (a qui pot arribar o arriba la influència del projecte). De forma més immediata, la influència del projecte afecta de forma indirecta als estudiants i professorat d'altres ensenyaments situats en el mateix campus universitari (Campus Mundet), com Pedagogia, Psicopedagogia i Educació Social. S'espera però que arribi als diferents agents educatius, culturals i socials que estan en contacte amb infants: escoles, espais, casals, centres oberts, famílies, etc.

ENUMEREU ALGUNES POSSIBILITATS D'ALTRES ACCIONS QUE ES PODEN OBRIR A PARTIR DE LA REALITZACIÓ DEL VOSTRE PROJECTE. Altres accions a desenvolupar en la mateixa línia del projecte poden ser:

- 1) Conscienciació, prevenció, protecció i compromís envers els infants i adolescents que suporten situacions de bullying, en els centres educatius, espais culturals i àmbits socio-familiars
- 2) Conscienciació, prevenció, protecció i compromís envers els infants i adolescents que pateixen actituds xenòfobes i racistes, en els centres educatius, espais culturals i àmbits socio-familiars
- 3) Conscienciació, prevenció, protecció i compromís envers els infants i adolescents que resisteixen els efectes de les drogues, en els centres educatius, espais culturals i àmbits socio-familiars
- 4) Conscienciació, prevenció, protecció i compromís envers els infants i adolescents que reben un tracte desigual per la seva discapacitat, en els centres educatius, espais culturals i àmbits socio-familiars

QUINES SON LES PRINCIPALS DIFICULTATS AMB LES QUE US TROBEU?. La principal dificultat ha estat les poques possibilitats de difusió i publicació del treball realitzat pels joves (estudiants de magisteri) en les institucions educatives, culturals, sanitàries i socials, directament relacionades i implicades en el tema.

A QUÈ DESTINARIEU ELS DINERS DEL PREMI EN CAS DE SER-NE ELS GUANYADORS?. La destinació de la dotació econòmica rebuda, en cas de ser finalista el present projecte, es dedicarà a la distribució gratuïta del resultat obtingut als àmbits més directament relacionats en l'atenció als infants i adolescents . També servirà per a finançar el disseny de futurs projectes que promoguin, entre els joves compromesos en l'educació, la seva participació activa en la millora de la convivència en la societat actual, tot fent-los-hi descobrir el valor dels seus propis recursos.

VII. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- AAVV. (2000). *Com ens ho fem?. Propostes per educar en la diversitat*. Barcelona. Graó.
- AAVV. (2002). *Comunidades de aprendizaje. Transformar la educación*. Barcelona. Graó.
- AINSCOW, M. (2001). *Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Madrid. Narcea.
- ANTUNEZ, S. i altres. (1991). *Del Projecte Educatiu a la programació d'aula*. Barcelona. Graó editorial.
- BARBA, C. (2000). *Nens de vidre*. Barcelona. Editorial Columna.
- CANEVARO, A. (1990). *Infants que es perden al bosc. Identitat i llenguatge en la infància*. Vic. Editorial Eumo.
- CEDILLO, P. (2004). *Háblame a los ojos*. Barcelona. Octaedro.
- CELA, J., GUAL, X., MARQUEZ, C., UTSET, M. (1997). *El tractament de la diversitat en les etapes infantil i primària*. Barcelona. Rosa Sensat.
- CORKILLE BRIGGS, D. (1989). *El niño feliz. Su clave psicológica*. Barcelona. Gedisa.
- CUOMO, N. (1994). *La integración*. Madrid. Visor (Colección Aprendizaje).
- DEWEY, J. (1998). *Democracia y educación*. Madrid. Editorial Morata.
- DOMÈNECH, J. i ARÀNEGA, S. (2001). *L'educació primària*. Barcelona. Graó. Biblioteca Guix.
- ECHEITA, G. (2006). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Madrid. Narcea.
- EDWARDS, D. y MERCER, N. (1994). *El conocimiento compartido*. Barcelona. Paidós.
- ESPINÀS, J.M. (1990). *El teu nom és Olga*. Barcelona. Ed. La Campana.
- FABRA, M.L. (1993). *Técnicas de grupo y aprendizaje significativo*. Madrid. CEAC.
- GINÉ, N. y PARCERISA, A. (coords.). (2003). *Planificación y análisis de la práctica educativa. La secuencia formativa: fundamentos y aplicación*. Barcelona. Editorial Graó.
- HAAR TER JAAP. (1993). *El mundo de Ben Lighthart*. Madrid. Editorial SM.
- HANKO, G. (1993). *Necesidades educativas especiales en las aulas ordinarias*. Barcelona. Paidós.
- HARTMUT VON HENTING. (2003). *¿Porque tengo que ir a la escuela?*. Barcelona. Gedisa.
- JACKSON, P.W. (1992). *La vida en las aulas*. Madrid. Morata.
- KENZABURO, O. (1988). *Un amor especial. Vivir en familia con un hijo disminuido*. Barcelona. Martínez Roca.
- LABORIT, E. (2003). *El grito de la gaviota*. Barcelona. Seix-Barral.
- LAGUÑA, M. J. y VIDAL, C. (1987). *Rincones de actividad en la escuela infantil*. Barcelona. Graó.
- LÓPEZ, M. i GUERRERO, JF. (1993). *Lecturas sobre integración escolar y social*. Barcelona. Ed. Paidós (Papeles de Pedagogía).
- MENDO, A. (2005). *Nadie tan feliz. Nuestra vida con Javier*. Madrid. Temas de Hoy.
- MIÑANA, F. (1994). *Els altres i jo*. Barcelona. Difusora Europea.
- MONEREO, C. i altres. (1998). *Instantànies. Projectes per atendre la diversitat educativa*. Barcelona. Edicions 62.
- PUIIG, J.M. (1999). *Feina d'educar*. Barcelona. Edicions 62.
- PUJOLÀS, P. (2003). *Aprender juntos alumnos diferentes. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic. Eumo editorial.
- SALZBERGER, I. i altres. (1989). *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona. Rosa Sensat/Ed. 62.
- STAINBACK, S y STAINBACK, W. (1999). *Aulas inclusivas*. Madrid. Editorial Narcea.
- TOMLINSON, C.A. (2003). *El aula diversificada. Dar respuestas a las necesidades de todos los estudiantes*. Barcelona. Octaedro.
- TONUCCI, F. (2004). *Quan els infants diuen prou!*. Barcelona. Graó. Biblioteca de Guix 138.
- TRILLA, J. (Coord). (2001). *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona. Graó.
- VILA, A. (1991). *Els fills diferents*. Barcelona. Columna Edicions.
- VVAA. (1990). *El currículum en el centro educativo*. Barcelona. ICE-Horsori.
- WANG, M.C. (1995). *Atención a la diversidad del alumnado*. Madrid. Narcea.
- WILD, R. (1999). *Educar para ser. Vivencias de una escuela activa*. Barcelona. Herder.
- ZABALA, A. (1995). *La práctica educativa*. Barcelona. Graó.
- ZABALA, A. (2005). *Enfoque globalizador y pensamiento complejo*. Barcelona. Graó.